

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű újsága

Előfizetési ára: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489. sz.

Katonáink karácsona.

Közeledik Karácson ünnepe. Más években ez a béke szeretet ünnepe. De milyen lesz a mi idej karácsonunk?

Ha elérvült családi otthonunkban akarjuk megülni, akkor nagyon bánatos karácsonunk lesz. Mert hiszen alig van családi asztal az országban, a melynél egy vagy több helyet üresen nem hagytak volna a hadbavonultak.

Ezért az idén nem a családi tűzhely mellett, hanem künn a harctéren kell megülnünk a szeretet ünnepét. Ott, a hol most a nemzet legkedvesebb fiai vannak.

Karácson estéjén forradjon az ország népe egyetlen nagy családdá és zarándokoljon szeretetével a katonai táborokban. Minden egyes katonánknak jusson karácsoni ajándék. A szeretet génusza vonuljon végig a a táborozó helyeken és látogasson el a legtávolabbi lövészárkokban is. Hadd tudják meg a hős fiuk, akik testvéri egyetértésben, vállalva küzdenek királyukért és hazájukért, hogy Magyarország az édes szülő szeretetével, hálájával és büszkeségével gondolmindegyikükre.

Herczeg Ferenc.

A téli háboru borzalmait ellen katonáinknak prémre levén szükségük, akinek van, küldje e címre: Hadsegélyzőhivatal Budapest, IV. Váci-utca 38. A posta ingyen szállítja.

Királynénk Erzsébet.

Imádott pártfogónk,
Királynénk Erzsébet!
Édes szeretettel
Említjük nevedet,
Áldott emlékedet,
Szerető szivedet,
Melynek jószágával
Elárasztál minket,
Királynénk Erzsébet!

Vérző sziveinkkel
Lelkünk most is gyászol,
Tekints le mi reánk
Fényes mennyországból,
A kikkel e földön
Számptalan jót tettél,
Könyörögj érettünk
Most a jó Istennél,
Királynénk Erzsébet!

Isten templomában,
— A szabad ég alatt —
Vérből, életből van
Emberi áldozat.
— Szabadság oltárán, —
Áldozati oltár!
Melynek életedben
Véd-angyala voltál,
Királynénk Erzsébet!

Székelyudvarhely, 1914. nov. 19-én.

Most is küzdeni látod
Szeretett népedet,
A kik hálás szívevel
Őrzik emlékedet,
Kiknek életedben
Pártfogója voltál,
Nehéz küzdelmükben
Értük imádkozzál,
Királynénk Erzsébet!

Mindig megérezted
Mit ez a nép érez
És közelebb vitted
A király szívéhez,
Kérésedre lett itt
Szabadság, békeség,
Kérésedet most is
Hallgassa meg az ég,
Királynénk Erzsébet!

Áldó szeretettel
Ünnepelünk Téged,
Kérve poraidra
Áldást, békeséget!
Dicső békeségért
Imádkozunk mi ma!
Égi királyunkhoz
Jusson el ez ima
Királynénk Erzsébet!

Pál István.

Le az uzsorával!

A három hónapja tartó háboru a magyar nemzet katonai sorban álló fiait igen sokszor kemény próba elé az itthonmaradottakat pedig sokszor erejüket is meghaladó megpróbáltatások elé állította.

Azok, akik katonák, ellenséges földön vérük hullatásával, életük feláldozásával mutatják meg a világnak hogy a magyar nemzet ezer éves multja alatt megedződött a küzdelemben s hogy azok a dicsőítő költemények, amelyeket az irodalom erre vonatkozóan megteremtett, — reáillenek a mai kor fiaira is, mert az ősi erő nem lankadt, hanem felfrissülve, megsokszorozva él karjainkban s a régi batorsága meg van a mi ereinkben is.

Hogy fiaink, testvéreink hősök tudnak lenni, hogy nem törődve az ezer veszéllyel, bátran előre tudnak rohanni, azt a velünk született képességeinken kívül lehetővé teszi az, hogy érzik, meg vannak győződve, mikép hozzátartozóik iránt a társadalom egész erővel teszi meg kötelességét s nem hagyja az agyszülőt, a hitvest, a gyámolításra szoruló gyermeket nélkülözésnek szenvedésnek kitenni.

Tudják harcoló véreink, hogy miként a harc öldöklő tüzeben ők, úgy mi a polgári társadalom itthonmaradt tagjai is megteesszük kötelességünket.

Eddig egyenlően birtuk is a harcot. Ők, a katonák véres betűkkel irták fel a történelem lapjaira a magyar nevet, mi pedig itthon letörültük a könnyeket s megszüntettük a szenvedéseket.

Hogy mit hoz a jövő, nem tudja senki sem. Katonáinkat nem féltém, ők már eddig is annyira megacélozták idegeiket, hogy amint eddig, ezután is dicsően és törhetetlenül fognak haladni azon kitűzött cél felé, amely az ellenség megsemmisítéséből áll. Sajnos, a polgári társadalomban nem bizhatunk oly szilárdan, mert annak szervezete már nincs felvértezve az alattomos komitácistól való védekezésre.

Pedig amint katonáinknak meg van a maguk komitációs bandájuk,

nekünk is meg van, még pedig aránytalanul nagyobb számban az élelmiszer uzsorások személyében, akik előtt semmi, de semmi sem szent, csupán csak az önző bugyelláris érdekük.

Közigazgatási szervezetünk teljesen tehetetlen, erőtelen azokkal az élelmiszer uzsorásokkal szemben, akik készletben levő terményeiket csupán azért nem bocsátják eladásra, hogy így a kínálatot számtalanszor felülhaladja a kereslet és ez az árak felrófolását eredményezze.

Külföldön, Németországban, sőt a velünk monarchikusan élő Ausztriában is aránytalanul olcsóbb a megélhetés, mint nálunk s mégis ott komoly lépések történtek az élelmiszer-uzsora megfékezésére, letörésére. Nálunk pedig bár egyes hatóságok megállapították a szükséges cikkek átlagárát, árnegállapításuknak érvényt szerezni képtelenek voltak, jóllehet a büntető törvényünk büncselekménynek minősíti azt, ha valaki a mások szorult helyzetének kihasználásával igyekszik magának nagyobb anyagi hasznot szerezni.

A büntető törvény tehát bár büncselekménynek minősíti az uzsorát, mégis amikor az uzsora legvadabul tombol, nem tapasztaljuk az üldözését.

Az a polgári társadalom, amelynek a hadbavonultak melegítő ruhával való ellátása, a sebesült katonák jobb ellátása és a hadbavonultak hátramaradtjainak gondozása kötelességévé tétetett, megérdemli azt, hogy az arra hivatottak az élelmiszer-uzsora karmaiból kiszabadítsák és pedig akkor is, ha ezek az uzsorások a legmagasabb polcon ülnek is.

A védelem pedig nem lehetetlen. Hiszen Debrecen városa saját hatáskörében megbirta tenni azt a lépést, amelynek nyomán okvetlen javulás fog bekövetkezni.

Ez a lépés a következő:

— „Debrecen város közéletmezési bizottsága Kovács József polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy gondoskodni fog a lakosságnak a legszükségesebb élelmiszerekkel: buza, rozs, bab, lencse és borsóval való ellátásáról és erre a kormánytól szállítási kedvezményt kér. A város megbízta a hatóságot az élelmiszer-készletek lefoglalásával, megállapított árak mellett. A város kéri fogja a kormányt, hogy a katonai intendatúra, amely Debrecen környékén eddig hat millió értékű vágómarhát vásárolt és még nyolc millió értékű bevásárlást akar tenni, újabb szükségleteit más vidéken szerezzé be“.

Vajjon amit Debrecen polgármestere képes megtenni, a többi városoké nem volna képes? Vagy a többi polgármestereknek nem volna érdeke, a nép közboldogításának előmozdítására?

Jegyezzünk hadi-segély kölcsön-kötevényt!

Pénzt a haza oltárára!

Irta: **Horváth Lajos** közlegény.

Sokféle az Isten adománya,
Mivel téged fölékesített
Ember!, midőn a kerek világon
Minden fölé, úrrá helyezett!
Adománya szellemnek s anyagnak
Mérhetetlen végtelensége...
Magyar!, használd okosan e kincset,
Itt az idő a cselekvésre!

Világrengetők az órák, percek,
Amik mostan elkövetkeztek, —
Vegyétek hát elő az adományt,
Amit Isten adott: emberek!
Árkozott a neve, ki félre áll,
Mikor hazánk, sorsáról van szó...
Ne legyen hát senki se közöttünk
Nyomorult lelkű, alávaló!

Szelleme kincsét odaadta már
A hadvezér, a tudós, költő, —
... Robogó hadinép köröskörül,
Tele vérükkel a harcmező...
Ércokádó ágyuk bömbölése
Hirdeti a tudós tudását...
És a költő zengi, egyre zengi
Mámorító győzelem dalát...

Fiaink immár mind ott hullatják
Szívükből a pezsgő piros vért,
Izzó homlokukon fujja fujja
A metsző téli szél a babért...
Ezek odaadták a legdrágább
Kincset, amit Isten adhatott...
Hát ti, hát ti mit adtok mondjátok,
Ti, a kik itthon maradtatok?!

Ti, a kik pattogó kályha mellett
Nem érzitek mi a szenvedés, —
Kiknek a Nagy-Isten jóvoltából
Pénztek a bankban heverész!
Int az idő ujja..., ne késsetek,
Terítve a haza oltára...,
Nem alamizsnát kér, hanem **kölcsönt**
Ti tőletek a magyar haza!

Alamizsnát koldusnak adjatok,
Mi nekünk alamizsna nem kell!
Ujra mondom **kölcsönt** kér az állam!
Elő gazdagok, — pénzetekkel!
Alamizsna nem kell, mert a magyar
Nem volt koldus soha, s nem is lesz...
Amig csak szívében ősapái
Büszke, forró vére csörgedez!

Pénzt hát, pénzt a haza oltárára
Magyar nép, ha van még Istened
És hited, hogy a hős magyar soha
Másnak szolgáncsa nem leend!
Avagy vess számot az utókorra!
Melyben majd a késő unokák:
Történelemben írják be lelked
Dicsőségét..., vagy kárhozatát!

**Egészen új
VARRÓGÉP**
(Singer féle karikahajós) olcsó áron eladó.
Cim e lap kiadó-
hivatalában.

A világ első katonája ma is a székely.

— **Levél nekünk a harctérről.** —

Tábori posta, 43.

Jelenleg hol vagyunk, azt nem irhatom meg.

Nagyszerűen érezzük magunkat úgy a tiszték, mint a legénység.

Mondhatom, hogy olyan ezredet, mint a milyen a mostani 82-ös ezred, keresni kell; tüzön, vízen, poklon, mennyországon keresztül megy.

Legfelsőbb elismerését fejezte ki az ezrednek a hadtestparancsnok, de még a trónörökös is, aki a napokban itt volt.

Azt tudták, hogy ahol 82-ös baka van, ott a muszka beletöri a fogát.

A székelyudvarhelyi ezred volt eddig a XII. hadtest mentő angyala.

A sok kitüntetés úgy a tiszték, mint a legénység részéről bizonyítéka a székelység hagyományos, örökre ragyogó fegyvertényeinek. De bizonyítéka a székely nép bátorságának és a legkritikusabb helyzetekben sem lanyhuló bámulatos nyugodtságának egyes kisebb epizódok is.

Három hétig voltunk egy helyen rajvonásban. Mind a két részről oly erősen voltunk beásva, hogy egyik fél sem tudott a legkisebb eredményt is fölmutatni.

Rohamot nem akartunk csinálni, mert mindig nagy veszteséggel járt. Sokat tanultunk...

Minek csináljunk mi rohamot? Csináljon a muszka!...

Hanem, hogy mi ember maradt egy-egy muszka-rohamnál ott, azt még leírni is sok.

A székely baka kiveri a muszkat a lyukából, de a 82-ös székely bakát még maga az ördög sem képes kimozdítani helyéből, ha ő úgy akarja!

A roham mindig éjszaka volt. Nappal, mint a vakondok, elbujtak.

Csak néha-néha bukkant fel egy-egy muszkafej. Ilyenkor aztán viháztak ami 82-ös bakáink.

Wagner Adolf főhadnagy a 9-ik századtól, amelyiknek most én vagyok a századparancsnoka, minden muszkafejre egy korona jutalmat tűzött ki.

A székely baka lőtt, ő pedig kukkerrel figyelte.

Lehetett látni, — mert az orosz sereg nem volt tovább 150—300 lépésnél — mint bólingatott a muszka-fej egy-egy „Wohltreffer“ után, mintha azt mondaná:

— Ez már jól volt találva.

Ezidő óta az ezredben egy muszkafej 1 kerek korona.

Közelebbi alkalomkor még egy pár epizód.

Legszívélyesebb üdvözléssel:

— n — n.

Karácson a harctéren!

Közeledik a karácson, a szeretet és a családi otthon boldog ünnepe. A szegény keservesen megtakarított filléreiből, a gazdag feleslegéből egyaránt szeretetteljes meglepetésben részesíti azokat, akik szívükhöz legközelebb állnak. Van-e közöttünk, akinek ne tolna könny a szemébe, midőn katonáinkra gondol, akik ez ünnepet otthonuktól távol, barátságtalan vidéken a legnemesebb, de bizonyára legnehezebb kötelesség teljesítése közben töltik!?

A cs. és kir. hadügyminisztérium valamint a m. kir. honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatalai elhatározták, hogy derék katonáinknak szerény karácsoni ajándékot küldenek s e célra jelentékeny összeget adományoztak.

A rendelkezésükre álló összeg azonban, sajnos, távolról sem elegendő arra, hogy abból a harctéren küzdő minden egyes katonánk méltó karácsoni ajándékban részesülhessen.

Ehhez mindegyikünk hozzájárulása szükséges s azok a kevesek, akiknek senkijök sincs a harctéren, e tekintetben bizonyára nemes versenyre fognak kelni azokkal, akiknek fiuk, férjük, fivérük, vagy vőlegényük küzd a hazáért...

Ezért a hadsegélyző hivatal (Budapest, IV. Váci-u. 38.) azzal a kérelemmel fordul hazafias és a harctéren küzdő katonáink érdekében már eddig is minden áldozatra késznek mutatkozott közönségünkhöz, hogy az e célra szánt nagylelkű pénzádományával mielőbb keresse fel (A Hadsegélyző Hivatalnak címzett pénzküldeményeket a posta a vidékről portómentesen továbbítja.) A hivatal azután gondoskodni fog róla, hogy csapataink a nekik szánt karácsoni ajándékot az édes otthonból jövő szeretetteljes üdvözlésként, valamint a legbensőbb megemlékezés és az örömteljes viszontlátás reményének jele gyanánt századonként idejekorán megkapják.

A m. kir. honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatala.

(Budapest, IV. Váci u. 38.)

Budapest, 1914. november havában.

Kirchner s. k.

cs. és kir. altábornagy.

Hirdetmény.

A Nagyszebenben 3000, a Székelyudvarhelyen 2500, a Marosvásárhelyen 2700 ember részére felállításra kerülő sátor táborokban a **tábori csapszékek** kiadásra kerülnek.

Azon közelebbi feltételek, melyek alatt a csapszéküzlet gyakorlása megengedett, a nagyszebeni katonai parancsnokság hadbiztosságánál, valamint a nagyszebeni, brassói, kolozsvári, gyulafehérvári, marosvásárhelyi és szászvárosi katonai állomásparancsnokságoknál elfekvő és a laktanyák kapuin kifüggesztett ajánlat kiírásokból vehetők ki.

A nagyszebeni cs. és kir. katonai parancsnokság hadbiztossága.

A hős 82-ösök

A cs. és kir. Hadügyminisztérium 1914. év nov. 13-án kiadott 56-os számú veszteségi kimutatásában levő 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora.

1. Tisztek:

Arnreiter Ágoston, tart. hadnagy, 82 gy. e. 8. század, Felsőausztia, Rohrbach 1886, meghalt. — Balog Miksa, tart. zászlós, 82 gy. e. 9. sz. Magyarország, Bács-Bodrog, Szabadka 1892. megsebesült. — Betz Kajetán százados, 82 gy. e. 7. sz. Steierország, Feldbach, Fürstfeld 1871, megsebesült. — Bittermann István hadnagy, 82 gy. e. 13. sz. Magyarország, Szeben, Nagyszeben, 1894. megsebesült. — Bricht Sándor, tart. zászlós, 82 gy. e. 5. sz. Magyarország, Győr 1892., megsebesült. — Darebnicek Károly százados, 82 gy. e. 15. sz. Morvaország, Kremsir, Bilan 1878, megsebesült. — Eisentädter Hugó, tart. hadnagy, 82 gy. e. 10. sz. Magyarország, Pozsony, Dévényújfalu, 1887. megsebesült. — Fenyő-Friedmann Sándor tart. hadnagy, 82 gy. e. 5. sz. Magyarország, Bács-Bodrog, Óbecse, 1887. megsebesült. — Fodor Jenő tart. hadnagy, 82 gy. e. 16. sz. Magyarország, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún, Budapest, 1885. megsebesült. — Galle Emil százados, 82 gy. e. 8. sz. Alsóausztia, Wien, 1880. megsebesült. — Grosz Ernő tart. hadapród, 82 gy. e. 7. sz. Magyarország, Líptó, Rózsahegy, 1889. megsebesült. — Gumpl Róbert százados, 82 gy. e. 16. sz. Alsóausztia, Wien, 1873. megsebesült. — Haupt Pál tart. hadapród, 82 gy. e. 5. sz. Magyarország, Brassó, Feketehalom, 1889. megsebesült. — Hofbauer v., Péter százados, 82 gy. e. 11. sz. Magyarország, Arad, 1875. megsebesült. — Jakabházy István zászlós, 82 gy. e. 4. sz. Magyarország, Udvarhely, Székelykeresztúr, 1892. megsebesült. — Josef Ottó tart. hadapród, 82 gy. e. 11. sz. Magyarország, Brassó, Felvidék, 1892. megsebesült. — Maus Károly százados, 82 gy. e. 12. sz. Alsóausztia, Mistelbach, 1872. megsebesült. — Markos Mózes tart. zászlós, 82 gy. e. 9. sz. Magyarország, Udvarhely, Tarcsafalva, 1888. megsebesült. — Moissl Theodor tart. hadnagy, 82 gy. e. 5. sz. Csehország, Etussig, 1884. meghalt. — Nagel Vilmos főhadnagy, 82 gy. e. 13. sz. Magyarország, Temes, Fehértemplom, 1888. megsebesült. — Petrik Viktor, főhadnagy, 82 gy. e. 9. sz. Magyarország, Borsod, Nádasd, 1884. megsebesült. — Piestyánszky Károly százados, 82 gy. e. 9. sz. Magyarország, Esztergom, 1874. meghalt. — Prohászka Béla, hadnagy, 82 gy. e. 9. sz. Magyarország, Hajdú, Debreczen, 1892. meghalt. — Farcádi Sándor Gábor Dr tart. hadnagy, 82 gy. e. 12. sz. Magyarország, Csik-Csikszentimre, 1881. megsebesült. — Soyka Oswald hadnagy, 82 gy. e. 1. sz. 1890. megsebesült. — Spit-

zer Rudolf, tart. hadapród, 82 gy. e. 1. sz. Alsóausztia, Wien, 1892. megsebesült. — Stephes Károly százados, 82 gy. e. 3. sz. Magyarország, Brassó, 1875. megsebesült. — Szőnyi István, hadnagy, 82 gy. e. 12. sz. Magyarország, Ószőny, Gesztes, 1890. megsebesült. — Tóth-Baghi József tart. hadapród, 82 gy. e. 11. sz. 1884. meghalt. — Wagner János, főhadnagy, 82 gy. e. 3. számú gépfegyver-osztály, Magyarország, Torontál, Szerb Nagysztmiklós, 1884. megsebesült. — Werner János, tart. hadnagy, 82 gy. e. 10. sz. Csehország, Tassau, 1887. megsebesült. — Wiznitzki Hugó, főhadnagy, 82 gy. e. 6. sz. Alsóausztia, Wien, 1885. megsebesült.

2. Legénység:

Abrahám István, őrvezető, 8 sz. Udvarhelyvm., H.-Almás, 1887. megsebesült. — Ádám Imre, gyalogos, 3 sz. Udvarhelyvm., Bözd, 1888. megsebesült. — Ágoston Gedeon gyalogos, 2. számú gépfegyver-osztály, Udvarhelyvm., Siklód, 1891. megsebesült. — Albert Lajos, gyalogos, 1. sz. Udvarhelyvm., Székelyudvarhely, 1884. megsebesült. — Ambrus Ábel tisztiszolga, 5. sz. Csikvm., Csikszentmiklós, 1890. megsebesült. — Ambrus András, gyalogos, 11. sz. Udvarhely, Parajd, 1891. megsebesült. — Ambrus Dániel, gyalogos, 13. sz. Udvarhely, Korond, 1891. megsebesült. — Ambrus János, tizedes, 7. sz. Udvarhely, Csehétfalva, 1890. megsebesült. — András Ferenc, gyalogos, 9. sz. Udvarhely, Lövéte, 1891. meghalt. — András Lajos, őrvezető, 5. sz. Udvarhely, Lövéte, 1889. megsebesült. — Angi Sándor őrvezető, 1. sz. Csik, Ózárhegy, 1889. megsebesült. — Antal Albert, gyalogos, 3. sz. Csikcsicsó, 1889. megsebesült. — Antal János, gyalogos, 9. sz. Csikvm., Gyimesközélpók, 1886. megsebesült. — Antal József, tizedes „címzetes szakaszvezető“ 6. sz. Csikvm., Csikrákos, 1890. megsebesült. — Antal József, gyalogos, 11. sz. Csikvm., Gyergyó-Remete, 1890. megsebesült. — Babos János, gyalogos, 6. sz. Udvarhelyvm., H.-Bene, 1891. meghalt. — Bács Ignác, gyalogos, 14. sz. Csikvm., Cs.-Sz.-Domokos, 1881. megsebesült. — Baczoni Márton, gyalogos, 6. sz. Csikvm., Gy.-Felsőfók, 1892. megsebesült. — Bajkó Imre, gyalogos, 2. sz. Csikvm., Ditró, 1885. megsebesült. — Bakk Ferenc, gyalogos, 1. sz. Udvarhelyvm., Kisfalud, 1891. meghalt. — Bakó Ferenc, gyalogos, 1. sz. Csikvm., Zsögöd, 1887. megsebesült. — Bakó István, gyalogos, 16. sz. megsebesült. — Balázs Sándor, század dohos, 16. sz. megsebesült. — Balázs Áron, póttartalékos, 12. sz. Csikvm., Csikmadaras, 1890. meghalt. — Balázs Imre, gyalogos, 9. sz. Udvarhelyvm., Szt.-Egyházafalu, 1889. megsebesült. — Balázs Ferenc póttartalékos, 6. sz. Csikvm., Gyó-Ditró, 1888. megsebesült. — Balázs János, gyalogos, 2. számú gépfegyver-osztály, Csikvm., Gyó-Remete,

1890. megsebesült. — Balázs János zászlóalj-kürtös, 9. sz. Udvarhelyvm., Oroszhegy, 1874. megsebesült. — Balázs János, gyalogos, 9. sz. megsebesült. — Balázs József, címzetes őrvezető, 14. sz. Csikvm., Gyó.-Szt. Miklós, 1889. meghalt. Balázs József, gyalogos. — 11. sz. Csikvm., K.-Jakabfalva, 1891. megsebesült. — Balázs József, gyalogos, 11. sz. Udvarhelyvm., Árvátfalva, 1887. megsebesült. Balázs Lajos, gyalogos, címzetes őrvezető, 2. sz. Udvarhelyvm., Korond, 1886. megsebesült. — Baldoni Miklós, őrvezető, 1. sz. Tor-daaranyosvm., Aranyos-Sólyom, 1891. megsebesült. — Baliga Pülöp, gyalogos, 14. sz. megsebesült. — Bálint András gyalogos, 6. sz. Csikvm., Karczfalva, 1889. megsebesült. — Bálint Dénes, gyalogos, 6. sz. Udvarhelyvm., Alsósófalva, 1890. megsebesült. — Bálint Ferenc, gyalogos, 5. sz. Csikvm., Tekerőpatak, 1891. megsebesült. — Balogh Ignác, gyalogos, 10. sz. Csikvm., Cs.-Sz.-Imre, 1892. megsebesült. — Balogh Vendel, tizedes, 10. sz. Csikvm., Cs. Borzsova, 1890. megsebesült. — Bara András, gyalogos, 8. sz. Udvarhelyvm., Petekfalva, 1888. meghalt. — Bara János, gyalogos, 9. sz. Csikvm., Cs.-Szt.-Domokos, 1889. megsebesült. — Bara István, gyalogos, 12. sz. Csikvm., Csikszentdomokos, 1892. meghalt. — Barabás Mihály, póttartalékos, 2. sz. Udvarhelyvm., Atyha, 1886. megsebesült. Baricz Ignác, szakaszvezető, 11. sz. Csikvm., Alfalu, 1886. megsebesült. (Folytatjuk.)

Krónika

A háború története.

November 11. A sabác-ljesnicai vonal hegyeinek lábán az elke-seredett harcok tegnap is éjszakáig tartottak, miközben a szerbek egyes erősen elsáncolt hadállásait rohammal bevették. A Cer Planinától délre csapataink a Loznica-Krupanj-Ljuboeia vonaltól keletre tovább előnyomultak és a szerbek hátrvédjét szivós harcokban visszavetették. A számos fogoly között van Radakovics ezredes is. Az ágyuk között egy modern nehéz ágyut is zsákmányoltunk.

Orosz-Lengyelországban, Kominál, a német lovasság egy orosz zászlóalját szétugasztott. Ötszáz embert foglyul ejtettek és nyolc gépfegyvert zsákmányoltak.

Kaukázusban az oroszok második védelmi vonalukra vonultak vissza, miközben nagy és súlyos veszteségeket szenvedtek. A törökök, akik az offenzívájukkal kedvezően haladnak előre, számos foglyot ejtettek.

November 12. Az oroszok Közép-Galicianak részünkről önként kiürített területén, az alsó Wysloc-kán átkelve, Rzeszowon át és Liszke környékén előnyomultak. Przemysl ismét körül van zárva.

A Stryj völgyében egy orosz csoport meglepetésszerűen fellépő lovasságunk és egy páncélvonat tüze elől nagy veszteséggel menekülni volt kénytelen.

A Misar-Cer Planina közti erősen megerősített vonalat a szerbeknek ki kellett üríteniök, mire visszavonultak. Utóvédjeik újabb ellentárlást fejtenek ki.

A Losnica-Krupanj-vonaltól keletre előnyomulásunk állandó. A Zavlekától keletre fekvő magaslatok már birtokunkban vannak.

A november 6-ától 10-éig tartott harcokban körülbelül 4300 szerbet fogtunk el, 16 géppuskát, 28 ágyut, köztük egy nehéz ágyut, egy zászlót, több lőszerkocsit és igen sok lőszert zsákmányoltunk.

A németek bevették Dixmuident. Az új harcokban 3500 foglyot ejtettek.

November 13. A szerb katonai parancsnokság elrendelte Valjevónak polgári kiürítését. A szerb főhadiszállást Valjevóból Mladenovácsba helyezték át.

Az északkeleti hadszíntéren Kosmineknél egy orosz lovashadtest ellen vívott győzelmes lovassági harcban kívül nagyobb ütközetek tegnap nem voltak.

Az Yser partján a németek nagy győzelmet arattak, Yperntől keletre előnyomultak.

Egy török cirkáló Szebasztopolnál két orosz hajót elsüllyesztett.

A török csapatok a Kaukázusban nagy győzelmet arattak.

A Niger nevű angol torpedó ágyúnaszádót Dover magasságában egy német tengeralattjáró elsüllyesztette.

Németországban november 1-éig hivatalos jelentés szerint a foglyosátorokban és kórházakban elhelyezett hadifoglyok száma 7213 tiszt és 426,034 közlegény.

November 14. A szerbek folytatták visszavonulásukat Koceljévtől és Valjevótól kelet felé. A gomile-droginjei erődített vonal már a birtokunkban van és Sopol-Stolicet elértük.

A nyugatról és délnyugatról előnyomuló hadoszlopaink Szerbiában Valjevó felé közelednek.

A főhadiszállás jelentése szerint az oroszok bevonultak Tarnovba, Jaszlóba és Krossnóba.

Hadseregünk a mai napig 867 tisztet, 92,727 főnyi legénységet ejtett fogságba.

A törökök döntően megverték a Kaukázusban velük szembenállott orosz haderőt.

Az angol admirális jelentése szerint a chilei csatában a Good Hope és Monmeuth cirkálók elpusztultak.

November 15. Kelet-Poroszországban a harcok még tartanak. Stalupönennél 500 orosz elfogtak a németek. Soldaunál még nincs döntés. Wloclovec tájékán egy orosz hadtestet visszavertek a németek, ezeröttszáz fogoly és tizenkét gépfegyvert jutott itt a kezünkbe.

Fogászati műterem

Székelyudvarhely,
Kossuth-utca 56. szám
(Pancsoth-féle ház.)

SZOLID ÁRAK!

PONTOS KISZOLGÁLÁS!

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy **1914. évi november 15-től december 15-ig** Székelyudvarhelyen fogok tartózkodni. — Ezen idő alatt végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket, u. m. mindenféle

fogtömést (plombálást) és fogcsinálást.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan, a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül ugyszintén **ARANY** foglallattal is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szápadlás nélkül, valamint nem jól illő fogsorok átalakítását.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítik el és az általam végzett munkáért több évi jótállást vállalok.

Fog- és gyökérhuzást a legkényelmesebb bánásmód mellett végzek. Fogak alapos tisztítása. Katonáknak megfelelő árengedmény.

Katonáknak a foghuzás teljes díjtalan.

Kiváló tisztelettel
SPRINGER M.,
vizsgázott fogtechnikus.

Előnyomulásunk Valjevótól északnyugatra erős ellenállásra talált. De összes hadoszlopaink előbbre jutottak, több fontos hadállást elfoglaltak és elérték a Száva-menti Skelától, a Kocaljevától délre eső területet és innen tovább a Drináig terjedő vonalat.

Az oroszok a Kaukázusban a köprikói harcban négyezer halottat és ugyanannyi sebesültet vesztek.

November 16. Przemysl őrserege nagyobb kirohanásával az ellenséget északra visszazoritotta.

Csapataink tegnap este Obrenovac előtt Ubnál és jandinaí hegyhát ellen támadva, a Kamenicától keletre fekvő és déli irányban Stubicáig, a rogaticia-valjevói ut legmagasabb pontjáiig terjedő gerincvonalon állottak.

Csapataink Obrenovácot rohammal bevették. Ezzel megnyílt az út Belgrád felé.

Belgium és Anglia előtt igen komoly és döntő fontosságú ellentétek vannak. Belgium békét akar kérni Németországtól.

A törökök elfoglalták az addig oroszoktól megszállt Kutur, perzsa várost. Az oroszokat itt megverték és megfutamtították.

November 17. Csapataink megszállták Valjevót. A szerbek előbb virágokkal fogadták katonáinkat, közvetlenül azután bombákkal és puska-tűzzel árasztották el.

A Kolubara körüli harcokban seregünk 8000 szerbet fogtak el, 42 ágyut, 31 gépfegyvert és bőséges hadiszert zsákmányoltak.

A Visztula jobbpartján előrenyomuló orosz haderőt a Lipnónál vi-

vott győzelmes harcokban Plockra visszazoritották a németek, akiknek ezekben a harcokban 5000 fogoly és 10 gépfegyver jutott a kezükre.

Több orosz hadtestet Kutnón tul visszavertek a németek. Az eddigi megállapítások szerint itt az oroszok 23.000 foglyot és legalább 70 gépfegyvert vesztek.

HIREK.

— **Erzsébet királyné,** a magyarok feledhetetlen Nagyszónyának emlékét a világháború közepette is kegyelettel ünnepelték meg az összes iskolák. A „Székelyország” mai számának első oldalán közli Pál István hazafias érzéstől áthatott versét a szeretett királyné arcképével... „Emléke mindig tiszta lesz s örök, melynek az idő nem fog ártani, sőt annak fénye mindig növe nő...”

— **Szinészet.** Fehér Vilmos és Hidassy Kálmán igazgatók vezetésével működik egy igazán jól szervezett kisebb szintársulat Székelyudvarhelyt. Dacolva a világháború okozta általános kedvetlenséggel, napról-napra sikerült föntartania itt önmagát s ez ma a legszebb elismerése lehet a társulat kiválóságának. E hó 21-én (szombaton) érték el a közönség támogatásának tetőpontját, mikor a Budapest-szálló színházterme — bérlet szünetben — színültig telt előkelő publikummal. Ekkor volt Mátray B. Böske vendégfellépte és Kertész Dezső újonnan szerződött tag bemutatkozása.

Mátray B. Böske, a Rákosi Szidi országosan elismert színészkolájában nyerte előleges kiképzését s most lépett első ízben a nyilvánosság elé és pedig Bakonyi Huszka „Nemtudomka” c. 3 felvonásos eredeti operettejének címszerepében — dicsekvés nélkül mondható — fényes sikerrel. Ugy a játéka, mint kedves, tiszta csengésű bájos hangja általános tetszést vívott ki s többször nyílt színen is jól megérdemelt zajos tapsot aratott. Különben az egész előadás igen sikerült volt s ehhez Kertész Dezső (Gábor), Stoll Béla (Ponty), Radócz Ferenc (Lencsés), Körmendy (Mici) és a többiek is mind hozzájárultak.

— **Rendkívül közgyűlést** tart ma (vasárnap) d. u. 3 órakor a róm. kath. jellegű első temetkezési egyesület Székelyudvarhelyt, a régi városháza nagytermében, amelynek egyetlen tárgya a hadi kölcsönre való 10,000 K-ás jegyzés elhatározása.

— **A hadi kölcsön** hazafias ügyének tényleges lámogatásából a „Székelyország” szerkesztősége is kivette a maga részét. Betegh Pál felelős szerkesztőnk 5000 K zárolt kölcsönt jegyzett a szent célra.

— **A székely kamara** e hó 24-én (kedden) d. u. fél négy órakor székházában Marosvásárhelyt teljesülést tart igen érdekes tárgysorozat-tal.

— **Székelyföldön** Csikvármegye jár elől a hadi kölcsön jegyzésében. A vármegye magán javai 1, a Szentpéter egyházmegye 3 millió és Gyálóky Sándor főispán 200 ezer koronát jegyzett. Marosvásárhely város közönsége 100,000 K-ával, Gyergyószentmiklós 50,000 K-ával járult hozzá a nemzeti kölcsönhöz. Ugron János főispán mult kedden a vármegye vezetőkörével értekezletet tartott és azóta községről-községe nagy eredménnyel folynak a hadikölcsön jegyzések.

— **A hadi-kölcsön és a Magyar-Francia.** A Magyar-Francia biztosító részvény-társaság igazgatósági ülésben ormody Ormody Vilmos igazgatósági elnök főrendiházi tag indítványára elhatározta, hogy a kibocsájtandó hadikölcsönre 1.500.000 K összeget jegyez s az öt évre zárolt cimleteket azonnal átveszi. Egyuttal körlevélben felhívta és arra buzdította összes vezérügynökségeit és helyi képviselőit, hogy a társaság felei körében a hadikölcsön jegyzését a legbehatóbban propagálják. A siker előmozdítása érdekében elhatározta a Magyar Francia, hogy az érvényben levő moratoriumi rendelkezésektől eltérőleg a legmagasabb kötvénykölcsönöket nyújtja és ugy a folyó évben, valamint a jövő év elején esedékesévváló életbiztosítási tőkéket a legkulánssabban már most számítja le, illetve fizeti ki ha a lelek a fizetésre kerülő összegét a hadi kölcsön jegyzésére fordítják. Ily módon a Magyar-Francia nemcsak saját számlájára jegyez tekintélyes összeget a hadikölcsönre,

hanem mintegy 5000 ügynökből álló teljes szervezetét is a hazafias szent cél szolgálatában állítja meg a melynek bizonyára sikerülni fog jelentékeny összegeket a társadalom minden rétegébe elhelyezni.

— **Homoródszentpál** kisközség erkölcsi testületei és egyes birtokosai 21000 koronát jegyeztek a hadi kölcsön segélyre. Szép megnyilatkozása cz a községben mindenkor feltalálható egyetértésnek és hazafias áldozatkészségnek.

— **Székelyzsombor** község közbirtokossága 80,000 K-át szavazott meg hadi kölcsön jegyzésére. A hazafias székelyek áldozatkészsége, bizonyára például fog szolgálni a többieknek is

— **Levelezőlapok a hadsegélyezés céljaira.** A hadsegélyző hivatal két művészi kivitelű képes levelezőlapot bocsát forgalomba, amelyek közül az egyik Ő Felségét a trónörökös fiával mutatja be, míg a másik egy attackirozó huszárt ábrázol; az előbbi mély nyomású réznyomat, a másik színes kép. Mindkét levelezőlap rendkívül nagy keresletnek örvend Ausztriában s valószínű, hogy e képek a mi hadsegélyző hivatalunknak is állandó jövedelmet fognak nyújtani. A hadsegélyző hivatal elfogad megrendeléseket és azokból tiz képes levelezőlapot 1 K 20 f, száz képes levelezőlapot pedig 10 korona készpénzfizetés ellenében juttat a megrendelőkhöz. Az Ő Felségét a trónörökös fiával ábrázoló kép háromféle szöveggel lesz forgalomba bocsátva, azért ennek megrendelésénél külön megjelölendő, hogy csak magyar, csak horvát avagy magyar és német kettős szövegű kép kívántatik-e, mely utóbbi kettős szögű kép Ausztriában is forgalomba van hozva.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnöki sajtóosztály hiteles közlései a „Székelyország” számára.

Budapest, érk. nov. 22.

A szövetségeseknek az orosz főerő elleni támadása Oroszengyelországban az egész arcvonalon előre halad. A Czenstochautól északkeletre folyó harcokban két ellenséges zászlóalj megadta magát. *Höfer.*

Berlin, érk. nov. 22.

A nyugati hadszíntéren a helyzet lényegében változatlan. Az ellenség csaknem az egész arcvonalon élénk tüzéségi tevékenységet fejtett ki.

Berlin, érk. nov. 22.

Az itteni Königrätzersstrasse Budapeststrasse névre keresztelték, amiről Berlin polgármestere táviratban értesítette Bárczy István Budapest polgármesterét. (M. e. s. o.)

Nyomtatva és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt